

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalian koulutusohjelma / Kasvatus- ja perhetyö

Niina Koukila

LASTENTARHANOPETTAJAN ROOLI MONIAMMATILLISESSA VERKOS-
TOSSA

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma

KOUKILA, NIINA	Lastentarhanopettajan rooli moniammatillisessa verkostossa
Opinnäytetyö	33 sivua + 7 liitesivua
Työn ohjaaja	Lehtori Virve Remes
Toimeksiantaja	Lapsen Ääni, Etelä-Kymenlaakson perhepalveluverkosto
Syyskuu 2010	
Avainsanat	lastentarhanopettaja, moniammatillisuus, verkostotyö

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää lastentarhanopettajien roolia moniammatillisessa verkostossa julkisella ja yksityisellä sektorilla Haminan kaupungissa. Näkökulmana käytettiin lastentarhanopettajien omia näkemyksiä ja kokemuksia. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää lastentarhanopettajien roolia niin päiväkotiyksikköjen sisäisessä kuin ulkoisessakin moniammatillisessa verkostossa. Opinnäytetyön tilaajana oli Lapsen Ääni -hanke.

Tutkimus oli sekä kvalitatiivinen että kvantitatiivinen, koska kyselylomake pitää sisällään niin numeraalisen monivalintaosion kuin laajemman sanallisen osuuden. Tutkimuskohteenani olivat Haminan kaupungilla työskentelevät 36 lastentarhanopettajaa, jotka toimivat päiväkodeissa sekä esikouluissa lastentarhanopettajina ja kaksi Haminan kaupungin yksityisen sektorin päivähoitoyksikköä, joissa työskentelee neljä lastentarhanopettajaa.

Tutkimus osoitti, että yksiköiden ulkoisessa moniammatillisessa verkostossa toimivat julkisen sektorin lastentarhanopettajat kokivat roolinsa olevan varhaiskasvatuksen asiantuntija, joka tuo omaa ammatillista näkemystään esiin lasten ja perheiden asioissa sekä toimivat ns. tiedonvälittäjänä yksikkönsä ulkopuolisen ja sisäisen verkostojen välillä. Yksityisen sektorin lastentarhanopettajien vastauksissa ei mainittu suoraan heidän rooliaan, vaan painotettiin, mitä yhteistyön tulos tuottaa. Se tuottaa toimintaa, joka tukee lasten kehitystä sekä kehittää vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä eli kasvatuskumppanuutta. Yksiköiden sisäisessä moniammatillisessa verkostossa lastentarhanopettajat toimivat vastaavina kasvattajina sekä esimiehinä. Julkisella sektorilla nousi johtajuus selkeämmin esille, kun taas yksityisellä sektorilla painotettiin tiimi-työskentelyä vastuuasioissa.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social care

KOUKILA, NIINA

Kindergarten Teacher's Role in the Multiprofessional
Network

Bachelor's Thesis

33 pages + 7 pages of appendices

Supervisor

Virve Remes, Senior Lecturer

Commissioned by

Lapsen Ääni, South-Kymenlaakso center of family services

September 2010

Keywords

kindergarten teacher, multiprofessional, network

The purpose of this study was to find out the kindergarten teachers' role in the multiprofessional network in the public and the private sectors in Hamina. Kindergarten teachers own opinions and experiences were the viewpoint of this study. This study explains what means kindergarten teacher's role in the kindergarten interdepartmental and external multiprofessional network. The study was commissioned by Lapsen Ääni –project.

The study is quantitative and qualitative because the questionnaire includes numeral multiple choices and exhaustive verbal sectors. Exhaustive verbal sectors are realized by qualitative method and numeral multiple choices are examined by quantitative method.

The study showed that at the public sector kindergarten teacher, who works in kindergarten external multiprofessional network, is to be an expert of early childhood education and information mediator between kindergarten interdepartmental and external networks. The private sector kindergarten teachers didn't bring up in their answers their role in the multiprofessional network. Their answers brought up the result what the multiprofessional network brings in. The result brings in operation which support children's growth and develops cooperation with parents. In interdepartmental multiprofessional network kindergarten teachers serve as managing pedagogues and superiors. In the public sector superior came up more clearly than the private sector was emphasized teamwork in areas of responsibilities.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	7
	2.1 Alkutilanne ja aiheen rajaus	7
	2.2 Työn tarkoitus ja tavoite	8
	2.3 Näkökulman valinta	8
3	MONIAMMATILLINEN VERKOSTOTYÖ	8
	3.1 Moniammatillisuuden määrittely	8
	3.2 Verkostotyön määrittely	9
	3.3 Dialogisuus	9
	3.4 Moniammatillista verkostotyötä estävät ja edistävät tekijät	10
4	LAPSEN ÄÄNI -HANKE	11
5	HAMINAN KAUPUNGIN PERHEPALVELUT	11
6	VARHAISKASVATUKSEEN VAIKUTTAVAT LAIT, SOPIMUKSET JA MÄÄRÄYKSET	11
7	AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA	12
8	TUTKIMUSONGELMA	12
9	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA KÄYTETTY MENETELMÄ	13
	9.1 Tutkimuskohde	13
	9.2 Tutkimusmenetelmä	13
	9.3 Kyselyn toteutus	13
	9.4 Kyselylomakkeiden analysointi	14
	9.5 Tutkimuksen luotettavuus	14
10	KYSELYLOMAKE	16
11	TULOKSET LASTENTARHANOPETTAJAN AMMATILLISESTA OSAAMISESTA JA ROOLISTA PÄIVÄKODISSA	16

11.1 Kontekstiosaaminen	16
11.2 Kasvatustietoisuus ja pedagoginen osaaminen	17
11.3 Vuorovaikutus- ja yhteistyöosaaminen	19
11.4 Reflektio- ja tiedonhallintaosaaminen	21
11.5 Yhteenveto	22
12 TULOS LASTENTARHANOPETTAJAN ROOLISTA TYÖYHTEISÖSSÄ	22
12.1 Julkisen sektorin lastentarhanopettajan rooli	23
12.2 Yksityisen sektorin lastentarhanopettajan rooli	23
12.3 Palvelun tarjoajan merkitys lastentarhanopettajan rooliin	24
13 HAMINAN PÄIVÄHOIDON TÄRKEIMMÄT YHTEISTYÖKUMPPANIT	24
14 TULOKSET LASTENTARHANOPETTAJAN ROOLISTA MONIAMMATILLISESSA VERKOSTOSSA	24
14.1 Julkinen päivähoito	24
14.1.1 Lastentarhanopettajan rooli	24
14.1.2 Ammatillisen kehityksen tavoitteet ja keinot	25
14.1.3 Koulutustarpeet	26
14.2 Yksityisen päivähoidon lastentarhanopettajien näkemys	27
14.2.1 Lastentarhanopettajan rooli	27
14.2.2 Ammatillisen kehityksen tavoitteet ja keinot	27
14.2.3 Koulutustarpeet	27
14.3 Yhteenveto	28
15 POHDINTA	28
LÄHTEET	32
LIITTEET	
Liite 1. Kyselylomake	
Liite 2. Lupa haastatteluaineiston luovuttamiseen	
Liite 3. Viranhaltijan päätös	
Liite 4. Lait, sopimukset ja määräykset	

1 JOHDANTO

Tein opinnäytetyössäni tutkimuksen lastentarhanopettajan roolista moniammatillisessa verkostossa omassa yksikössään ja sen ulkopuolella. Tutkimuksessa selvitettiin lastentarhanopettajan työhön kuuluvien eri osa-alueiden tärkeyttä omassa työssään, lastentarhanopettajien nykytasoa sekä tavoitetasoa. Tutkimuksessa olivat mukana kaikki Haminan kaupungissa työskentelevät lastentarhanopettajat sekä kaksi yksityisen sektorin päiväkotia. Lastentarhanopettajien rooli on nykypäivänä kasvavassa osassa lasten moniammatillista työtä tekevien yhteistyötahojen piirissä. Muuttuvien verkostojen ja lastentarhanopettajien roolin muuttuessa halusin selvittää näkemyksen heidän omien kokemusten pohjalta.

Olen käsitellyt opinnäytetyössäni teoreettisten tietojen pohjalta yleisesti ammattia ”lastentarhanopettaja” sekä olen yhdistänyt teorian tiedon ja vastausten antaman tiedon ja pohtinut niiden antia keskenään. Olen myös erotellut lastentarhanopettajan roolia koskevat vastaukset julkisen ja yksityisen sektorin omiin kategorioihinsa sekä verrannut vastauksia, eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä.

Opinnäytetyöni on sekä kvalitatiivinen eli laadullinen että kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Valitulle kohderyhmälle jaettiin laajat kyselylomakkeet. Kyselylomake pitää sisällään numeraalisen monivalintaosion sekä sanallisia osioita. Numeraaliset osiot ovat käsitelty taulukoinnin avulla, eli ne palvelevat kvantitatiivista menetelmää, ja sanalliset osiot ovat purettu ryhmitellen vastauksessa yleisimmin esiintyvän mukaan.

Tarkoitukseni on selvittää opinnäytetyölläni lastentarhanopettajien roolia moniammatillisessa verkostossa niin yksikön sisällä kuin yksikön ulkopuolellakin. Tarkoitukseni on tuoda asia esille niin lastentarhanopettajille itselleen kuin myös heidän yhteistyökumppaneilleen. Lastentarhanopettajien rooli on jo kasvanut, ja uskon, että sen merkittävyys tulee tulevaisuudessa kasvamaan omien yksikköjensä ulkoisessa yhteistyössä muiden lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten kanssa.

Tutkimuskohteena olleiden lastentarhanopettajien innostaminen tutkimukseen sekä selvittäminen, että tutkimustulokset hyödyntävät ja palvelevat heidän omaa ammattiaan, tuotti kovasti vaikeuksia. Suunniteltu muutaman kuukauden kyselyiden valmistamisaika venyi koko kevään mittaiseksi odotukseksi. Tilanteessa jouduin tekemään

puhelimitse useita soittokierroksia, jolloin innostin sekä muistutin tutkimuksen tarkoituksesta. Tietenkään ei voi kaikkia vastanneita yleistää, koska muutaman vastauksen sain hyvinkin nopeasti. Alkusuunnitelmissa oli myös tarkoitus, että vastaukset lähetetään minulle sähköpostin välityksellä, mutta atk-taitojen puutteen vuoksi sain valtaosan lomakkeista käsin täytettynä takaisin. Tämä oli varmasti yksi hankaloittava tekijä, joka vaikutti vastausten viivästymiseen.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Alkutilanne ja aiheen rajaus

Valitsin lastentarhanopettajan kelpoisuuteen johtavat opinnot, kasvatus- ja perhetyön suuntautumisvaihtoehdon. Edellä mainittu valinta rajasi opinnäytetyön aiheita. Asiaa tarkemmin tutkiessani ja siihen perehtyen löysin tilaajan sekä itseäni valtavasti kiinnostavan aiheen. Opinnäytetyöntilaajan Lapsen Ääni -hankkeen aiheena oli Sosionomi lastentarhanopettajana - moniammatillisuus varhaiskasvatuksessa.

Ensimmäisessä tapaamisessa projektipäällikkö Tiina Palviaisen kanssa sain jo paljon materiaalia ja ideoita työtäni varten. Aikataulutuksen sain tehdä omien resurssieni mukaan. Opinnäytetyöni tukee osaltaan hankkeen lähtökohtaa, joka on lapsiperhepalveluiden kehittäminen.

Aiheen rajaus oli erittäin haastavaa. Ensimmäiseksi oma mielenkiintoni oli kartoittaa sosionomi (AMK) lastentarhanopettajan eroavaisuutta yliopistossa kasvatustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneen lastentarhanopettajan rooliin ja työkuvaan. Tutkiessani asiaa aikaisempien opinnäytetöiden ja muiden tutkimuksien kautta päätin hylätä aiheen, sillä tulokset olivat yksiselitteisiä. Koulutukset erosivat toisistaan, mutta työnkuvassa ja roolissa työyhteisössä ei ollut eroavaisuuksia. Toinen mielenkiintoni kohde oli lastentarhanopettajan rooli moniammatillisessa verkostossa. Asia kiinnosti minua, koska itse olen ollut yhteistyössä moniammatillisessa verkostossa lastentarhanopettajien kanssa lastensuojelun sekä nuorisotyön kautta. Ammatillisen kasvun kannalta mielestäni on tärkeää kartoittaa ja sisäistää kyseinen rooli sekä mahdolliset yhteistyökumppanit.

2.2 Työn tarkoitus ja tavoite

Valmiin opinnäytetyön on tarkoitus palvella tilaajahanketta. Tarkoituksena on laajentaa omaa ammattiosaamista ja selvittää itselle uutta asiaa. Tavoitteena on selvittää oman kotikaupungin Haminan osalta lastentarhanopettajan roolia moniammatillisessa verkostossa. Tavoitteena on valmiin tutkimuksen pohjalta kehittää ja selventää lastentarhanopettajien roolia moniammatillisessa verkostossa.

2.3 Näkökulman valinta

Tutkimukseni näkökulma nojaa lastentarhanopettajien omaan näkemykseensä ja kokemukseensa roolistaan moniammatillisessa verkostossa. Pohtiessani kyselylomakkeen kohderyhmää pidin itsestään selvänä, etten laajentaisi ryhmää päiväkotien yhteistyökumppaneihin ja heidän näkemyksiinsä lastentarhanopettajan roolista moniammatillisessa yhteistyössä. Tutkimuksesta olisi tullut liian laaja. Mielestäni valitsemani kohderyhmän valinta palvelee opinnäytetyön tilaajan tarpeita.

3 MONIAMMATILLINEN VERKOSTOTYÖ

3.1 Moniammatillisuuden määrittely

Moniammatillisuuden käsitettä määrittävät eri ammattiryhmiin kuuluvien asiantuntijoiden yhteistyö ja tiimityöskentely. Asiantuntijuutta määritellään tietyn alan ydinosaamiseen sijoittuvaksi osaamiseksi. Ydinosaaminen tarkoittaa tiettyä tehtäväaluetta, jonka hoitamiseksi ammatti on olemassa. Ammattiryhmille muodostuu oma sisäinen logiikkansa ydinosaamisen kautta, mikä ilmenee ajattelutavoissa, toimintamalleissa ja perusteluissa. Lähtökohtana moniammatillisuuden näkemykseen on tiedon ja taidon jakamisen kautta mahdollisuus rakentaa jotakin, mihin ei yksi ihminen omin avuin kykene. Yhteistyön eri asiantuntijoiden kesken tulisi hyödyntää kaikkia osapuolia sekä kehittää yksilön omaa osaamista. (Häkki, Kuokkanen & Virolainen 2006, 217–218.)

Päiväkodeissa lastentarhanopettajien tekemän moniammatillisen yhteistyön voi jakaa kahteen eri osa-alueeseen: yksikön sisäisenä ja ulkoisena tehtävään moniammatilliseen yhteistyöhön. Kun päiväkodin henkilökunta pitää sisällään kattavan moniammatillisen kasvattajayhteisön, joka toteuttaa päiväkodin perustehtäviä, voidaan puhua päiväkodin sisäisestä moniammatillisuudesta. Haminan päiväkodeissa työskentelee

lastenhoitajia, ryhmäperhepäivähoitajia, henkilökohtaisia avustajia, päiväkotiapulaisia, ryhmäavustajia, avustajia, esikoulun opettajia ja lastentarhanopettajia lisäksi osassa yksiköissä toimii keittiö- sekä siistijähenkilökuntaa. Opiskelijoita ja harjoittelijoita on myös päiväkodeissa usein. Kun päiväkodin henkilöstö tekee yhteistyötä toisten ammattialojen asiantuntijoiden kanssa, tarkoitetaan ulkoista moniammatillisuutta eli verkostoissa toimimista. (Häkki ym. 2006, 119–220; Haminan lapsiperhepalvelut.)

3.2 Verkostotyön määrittely

Moniammatillisesta yhteistyöstä voidaan käyttää myös määritettä verkostotyö. Koivunen (2009, 11–14) määrittää verkostotyön laajan tulkinnan mukaan yhdeksi päiväkodin perustehtäväksi hoidon, kasvatuksen, opetuksen, vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön ja lastensuojelun tukitoimen lisäksi. Perusteluna asiaan hän painottaa verkostotyön tärkeyttä lapsen kehitykselle varsinkin vaikeissa tilanteissa. Verkostotyön tärkeimmät merkitykset päivähoidolle ovat oppiminen eri osapuolilta, saada lapsesta kokonaisvaltainen käsitys sekä päällekkäisen työn ja kyseistä lasta koskevien ristiriitaisen viestien poistuminen. Hänen mukaansa lastentarhanopettajat ovat yleensä aktiivisia yhteistyökumppaneita verkostossa.

3.3 Dialogisuus

Dialogi tarkoittaa ihmisten tasavertaiseen osallistumiseen perustuvaa yhdessä ajattelemista ja perehtymistä johonkin asiaan tai toimintaan. Voidaan sanoa, että dialogissa on vain voittajia, koska siinä välitetään toisista ja suhtaudutaan toisiin kunnioittaen, vilpittömästi sekä toiselle hyvää tahtoen. Jokaisella dialogiin osallistujalla on tärkeä tehtävä tuoda oma osaamisensa ja näkemyksensä käsiteltävästä asiasta. Vaikkakin dialogissa luodaan kokonaiskuvaa jostakin asiasta ja parhaillaan tuloksena on yhteisymmärrys, ei sen itsetarkoitus ole ratkaista käsiteltävää asiaa heti. Tämä tarkoittaa sitä, että dialogisessa keskustelussa voidaan olla yhtä hyvin samaa mieltä kuin erimieltä toisten osallistujien kanssa. Oman näkökulman julki tuominen on tärkeää. Dialogissa asioita ei ole tarkoitus ratkaista nopeasti ja määrätietoisesti. (Aarnio & Enqvist.) Tänä päivänä dialoginen vuorovaikutus on pyrkinyt asettumaan verkostotyöhön. Dialogisuus vaatii kuitenkin opettelua, jotta se käytännössä onnistuu. Mielestäni yhteiskunta luo oman paineensa dialogin toteutukselle moniammatillisessa verkostotyössä, koska tulosten näkyminen ja aikataulujen tiukkuus viestittävät tehokkaita palavereita ja ta-

paamisia. Dialogisten palavereiden anti on suuri, mutta näkyvyyttä saadaan vasta pitkällä aikavälillä ja se on ristiriidassa tämän päivän tehokkuuden vaatimusten kanssa.

3.4 Moniammatillista verkostotyötä estävät ja edistävät tekijät

Moniammatillisten verkostojen yhteistyöstä ja toimivuudesta on usein kuva, että kohtaamiset ovat hyviä ja tuottavat aina tulosta. Käytännössä verkostotyö ei ole aina niin yksinkertaista eikä tuottoisaa, koska työntekijöissä on vaihtuvuutta sekä uusien työmenetelmien käyttöönotto vaikuttaa asiaan. Pahimmassa tapauksessa verkostotyön eri osapuolet ovat tietämättömiä vastuistaan, järjestävät tuloksettomia verkostokokouksia ja yrittävät saada toiset osapuolet tekemään osansa perheen auttamiseksi tai ammattilaisten toimet eivät sovi perheen elämäntilanteeseen, perhe ei tule kuulluksi tai ammattilaisten toimista koostuu sekava joukko toimenpiteitä. (Seikkula & Arnkil 2007; Koivunen 2009.) Verkostotyössä saatetaan nähdä esteenä se, että jokaisella osapuolella on oma käsityksensä asiasta, vaikkakin tämä kuuluisi nähdä verkostotyön rikkauteena. Jokaisella osapuolella kuuluisi olla erilainen näkemys oman työnsä kautta käsiteltävästä ongelmasta. Jos osapuolet määrittelevät yhden yhteisen ongelman ja ratkaisun siihen, ei verkostotyö kyseisessä tilanteessa toimi. Verkostoon kuuluvien on hyväksyttävä kaikki jäsenet tasavertaisina kumppaneina. Muiden verkoston jäsenien mielipiteiden väheksymistä, mitätöintiä sekä kyseenalaistamista vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa on vältettävä. Eri osapuolten on osattava kunnioittaa toistensa näkemyksiä. (Koivunen 2009, 14–15.)

Hyvin toimivassa moniammatillisessa verkostotyössä perheet saavat asiantuntevaa apua sekä palveluita osaavilta ammattilaisilta. Kun työn ja vastuiden jako on selkeä sekä verkosto koostuu toisiaan täydentävistä osista taataan paras ja tuottoisin verkostotyö. Kaikilla osapuolilla on selvä sopimus siitä, kuinka yhteistyö hoidetaan lapsen perheen parhaaksi. (Koivunen 2009, 14.)

Kokljuschkin (2001, 54–59) käsittelee päiväkotien verkostoitumisen edistäviä tekijöitä. Hän keskittyy pääasiallisesti päiväkotien keskinäisen yhteistyön edistämiseen ja siitä vaikeuttaviin tekijöihin. Haasteena on päiväkodeille uusi toimintamalli, koska yksiköt ovat tottuneet toimimaan työntekijöiden oman tieto-aidon varassa. Uuden käytännön mukaan, joka puoltaa ja kehittää verkostoitumista toisten päiväkotien kanssa, antaa työntekijöille tunteen, että heidän ideansa ja toimivat käytännöt annetaan ilmaiseksi toiseen paikkaan. Hankaluutta tuottaa ajatus tasavertaisesta tiedon jakamisesta sekä

selkeiden roolien löytäminen toiminnassa. Kokljuschkin painottaa päiväkodin johtajan kehittymistä ja mainitsee yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen nousevan tulevaisuudessa johtajan tärkeimmiksi ominaisuuksiksi. Päiväkodin johtajan haasteet tulevaisuudessa on työntekijöiden innostaminen tulokselliseen verkostoitumiseen sekä oman työajan jakamiseen yksikkönsä ulkoiseen- ja sisäiseen työhön. Kokljuschkin painottaa, että verkosto-osaaminen on tulevaisuudessa kaikkien toimintojen lähtökohta ja päiväkotien laadullisen toiminnan kehittämisen kannalta se on välttämätöntä.

4 LAPSEN ÄÄNI -HANKE

Lapsen Ääni -kehittämishjelma on osa KASTE-hanketta. KASTE-hanke on sosiaali- ja terveysministeriön kansainvälinen kehittämisselma. Hanke toteutetaan Etelä-Suomen alueella. Etelä-Kymenlaakson perhepalveluverkosto-hanke toteutuu yhtenä Lapsen Ääni -osapilottina. Etelä-Kymenlaaksoon kuuluvat Haminan, Miehikkälän, Kotkan, Virolahden sekä Pyhtään kunnat. Etelä-Kymenlaakson alueen hankkeen tavoitteita ovat lasten ja nuorten arjen osallisuuden edistäminen, varhaisen tuen vahvistaminen sekä puuttumisen toteutuminen peruspalveluissa sekä selkeiden toimintaperiaatteiden ja joustavien yhteistyömallien luominen lasten ja nuorten kanssa työskentelevien kesken. (Etelä-Kymen perhepalveluverkosto.)

5 HAMINAN KAUPUNGIN PERHEPALVELUT

Haminan kaupungin perhepalvelut kuuluvat perusturvan alaisuuteen. Perhepalveluihin kuuluu Haminan perheneuvola, terveysneuvonta sekä lastenpäivähoito. Lasten päivähoito, perhepäivä- ja vuoroahoito on jaettu kahteen erilliseen alueeseen; itäiseen- ja läntiseen alueeseen. Kyseisillä alueilla on omat vastaavat päivähoidon ohjaajansa. Yksiköissä käytetyt työnimikkeet ovat lastentarhanopettaja, lastenhoitaja sekä ryhmäavustaja. Haminassa sijaitsee myös kolme yksityistä päivähoitopaikkaa. Yksityisiä yksiköitä ylläpitää Leiritien kannatusyhdistys, vanhempainyhdistys sekä Haminan kristillisen kasvatuksen ry. (Haminan lapsiperhepalvelut.)

6 VARHAISKASVATUKSEEN VAIKUTTAVAT LAIT, SOPIMUKSET JA MÄÄRÄYKSET

Varhaiskasvatusta toteutetaan niin valtakunnallisten päätösten kuin kunnan omien päätösten mukaisesti. Eduskunta, valtioneuvosto, sosiaali- ja terveysministeriö, sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, lääninhallitukset sekä kunnat pyrki-

vät osaltaan vaikuttamaan joko suoraan tai välillisesti varhaiskasvatustyöhön. (Liite 4.)

7 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA

Perehdyin ammattikorkeakoulujen verkkokirjasto Theseuksen www-sivuihin ja etsin asiasanoilla lastentar*, verkosto* ja moniamma* tehtyjä opinnäytetöitä sekä julkaisuja. Hakujen tuloksien perusteella totesin, että Pennanen & Kantonen (2010) Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja Järviluoto & Mäkinen (2009) Metropolian ammattikorkeakoulussa ovat tutkineet Rauman- sekä pääkaupunkiseudulla päiväkotien ja lastensuojelun yhteistyöstä. Ramsten (2007) Satakunnan ammattikorkeakoulussa on tutkinut Itä-, Keski- ja Länsi-Porin alueilla äitiys- ja perheneuvolan, kunnallisten päiväkotien sekä Itä- ja Länsi alueen lastensuojelun yhteistyöstä. Tutkimustuloksina ilmeni, että moniammatillista yhteistyötä pidetään tärkeinä. Vaikeuttaviin tekijöihin mainittiin eri ammattikuntien yhteisen ajan puute sekä tietämättömyys toisen ammattikunnan työstä.

Päätelmäni aikaisempien tutkimuksien tuloksesta on, että Haminan kaupungissa ei ole aikaisemmin tehty samankaltaista tutkimusta, johon opinnäytetyöni kohdistuu. Täysin vastaavanlaista tutkimusta ei ole hakutulosten perusteella toteutettu muissakaan kunnissa. Tutkimukset ovat kohdistuneet päiväkotien ja jonkun tietyn ammattikunnan yhteistyöhön, kun taas oma tutkimukseni kartoittaa kaikki ammattikunnat, joiden kanssa päiväkodit tekevät yhteistyötä.

8 TUTKIMUSONGELMA

Tutkimustuloksen on tarkoitus selvittää miten lastentarhanopettajat Haminan kaupungissa kokevat roolinsa yksikön sisäisessä ja ulkoisessa moniammatillisessa verkostossa. Asetin opinnäytetyöni tutkimusongelmaksi:

Mikä on lastentarhanopettajan rooli moniammatillisessa verkostossa Haminan kaupungissa?

Tutkimuksessa käytetty kyselylomake kartoittaa myös lastentarhanopettajien osaamisen nyky- ja tavoitetasoa sekä työhön liittyvien ammattiosaamisen eri osa-alueiden tärkeyden omassa työssä. Tutkimus selvittää myös lastentarhanopettajien tärkeimmät yhteistyökumppanit Haminan kaupungissa.

9 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA KÄYTETTY MENETELMÄ

9.1 Tutkimuskohde

Tutkimuskohteenani olivat Haminan kaupungilla työskentelevät 36 lastentarhanopettajaa, jotka toimivat päiväkodeissa sekä esikouluissa lastentarhanopettajina, ja kaksi (2) Haminan kaupungin yksityisen sektorin päivähoitoyksikköä, joissa työskentelee neljä (4) lastentarhanopettajaa. Alkusuunnitelmissani oli toteuttaa tutkimus vain julkisen sektorin osalta, jonka vuoksi kohteena olivat kaikki lastentarhanopettajat. Mielenkiintoni kuitenkin heräsi, tutkimukseen enemmän perehdyttyäni, yksityiseen päivähoitoon. Halusin saada heidän äänensä kuuluville ja näkökantansa esille. Tämä mahdollisti julkisen ja yksityisen sektorin lastentarhanopettajien roolien mahdollisen eroavaisuuksien vertailun. Tein tietoisin rajauksin, kun valitsin Haminassa kolmesta toimivasta yksityisestä päivähoitoyksiköstä kaksi, koska yhdestä yksityisestä päiväkodista on jo tämän vuoden (2010) aikana tehty opinnäytetyö, joten en halunnut kuormittaa yksikköä toisella opinnäytetyöllä.

9.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus on sekä kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus että kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, koska kyselylomake pitää sisällään niin numeraalisen monivalintaosion kuin laajemman sanallisen osuuden. Laajemmat sanalliset osiot ovat kvalitatiivisia tiedonkeruumenetelmiä, koska tutkimuksessa käytetään kokonaisvaltaista tiedonhankintaa ja vastaukset tuottavat tietoa lastentarhanopettajien omista näkemyksistä, joiden perusteella pyritään ymmärtämään lastentarhanopettajan eri rooleja. Numeralliset monivalintaosiot taas palvelevat enemmän kvantitatiivista tiedonkeruumenetelmää, koska vastaukset ovat muutettu tilastoiksi ja näin pystytty tutkimaan yhteyksiä eri asioiden välillä. Kohdejoukko on valittu tarkoituksenmukaisesti eikä satunnaisotannalla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2004, 130–133; 151–155.)

9.3 Kyselyn toteutus

Ensimmäinen toimenpide oli tutkimuslupa-anomuksen laatiminen perhepalvelupäälikölle, joka vei esityksen eteenpäin perusturvalautakunnalle, joko hyväksyttäväksi tai hylättäväksi. Tutkimuslupani tuli hyväksyttynä takaisin. Lähetin itäisen- sekä läntisen alueen päivähoidon vastaaville ohjaajille kyselykaavakkeen sekä esittelyn opinnäyte-

työstäni. Kyselylomakkeella pyrin kartoittamaan tutkimani asian alan asiantuntijoiden omista kokemuksien ja tietojen pohjalta. Pohdintani tuloksena päädyin lähettämään lomakkeen vastaaville ohjaajille, jotka toimittivat sähköpostiviestini aina eteenpäin oman alueensa päiväkotiyksiköihin, koska näin pystyin varmistamaan, että tutkimus tavoittaa kaikki lastentarhanopettajat. Kysely tapahtui helmi-kesäkuun aikana. Vastaukset sain sähköpostiviestien sekä postin välityksellä.

Yksityistenpäiväkotiyksiköiden kanssa käytäntö oli hiukan erilainen. Heille laitoin lupa-anomuksen, kyselylomakkeen sekä esittelyn opinnäytetyöstäni sähköisesti ja sovinn päivän, jolloin henkilökohtaisesti noudan materiaalin. Tämä toiminta oli välttämätöntä lupa-anomuksen vuoksi, koska tarvitsin sen allekirjoitettuna itselleni.

9.4 Kyselylomakkeiden analysointi

Kyselylomakkeiden analysointi jakautui kahteen erilaiseen menetelmään. Lomakkeiden kysymykset, joissa vastaaja arvioi ammatillisuuteensa kuuluvia osa-alueita, niiden tärkeyttä omassa työssä ja nykytasoaan sekä tavoite tasoaan, kirjattiin kaikki vastaukset Microsoft Office Excel -taulukko-ohjelmaan. Tähän menetelmään päädyin, koska vastausvaihtoehdot olivat numeraaliset 1–5 sekä halusin havainnollistaa kaavioin vastaukset, joka helpottaa myös lukuisien toisiinsa verrattavien vastauksien hahmottamista. Pylväsdiagrammit havainnollistavat tarkoituksenmukaisesti laajojen kokonaisuuksien sisältäviä tarkempien osioiden eroavaisuuksia. Kaaviot antoivat myös mahdollisuuden vertailla lastentarhanopettajien eri ammatillisten osa-alueiden tärkeyttä omassa työssään nykytasoonsa nähden sekä verrata nykyosaamista tavoitetasoon, joka kertoo tarvittavan lisäkoulutautumisen tarpeen. Kyselylomakkeen laajemmat kirjalliset vastaukset siirsin Microsoft Office Word -tekstinkäsittelyohjelmaan. Jaottelin vastaukset omien kysymystensä alle ja merkitsin vastaukset useimmin mainituista yksittäisiin mainintoihin. Tällä pyrin saamaan näkyvimät ja yleisimmät vastaukset nostettua esille. Laajemmissa kirjallisissa vastauksissa erottelin yksityisen ja julkisen sektorien päiväkodeissa työskentelevät lastentarhanopettajat, jotta pystyin vertailemaan eroavaisuuksia ja yhtäläisyyksiä.

9.5 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa pyritään välttämään virheiden syntymistä, mutta silti tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Tämän vuoksi kaikissa tutkimuksissa pyritään arvioi-

maan tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226.)

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, koska tutkimukseen valitut ovat tarkoin määritetty. Kyselylomakkeiden avulla valitut oman osaamisensa ammattilaiset vastasivat tulevaisuudessa heidän omaa arkityötänsä palvelevaan tutkimusongelmaan. Vastaajat täydensivät laajan lomakkeen henkilökohtaisesti, jolloin tutkimuksen tekijä ei pääse vaikuttamaan vastauksiin, sekä kysymykset olivat tehty niin, ettei vastauksia purkaessa tutkija pystynyt virheellisesti tulkitsemaan niitä. Kyselylomaketta muokatessani pyrin antamaan vastaajille mahdollisuuden mahdollisimman laajaan vastaukseen. Tämä näkyy numeraalisten vastauksien selkeästi avatuissa vaihtoehdoissa sekä kirjallisten vastauksien mahdollisuutena. Tutkimustani toteuttaessani toin esille, että olen käytettävissä, mikäli lisäkysymyksiä tai epäselvyyttä ilmenee. Kukaan vastaajista ei kokenut tarvetta käyttää edellä mainittua mahdollisuutta.

Tutkimuksen luotettavuutta kyseenalaistaa vastauksien yleistys. Tutkimukseen oli pyydetty kaikki Haminan kaupungissa työskentelevät lastentarhanopettajat, mutta osaan otto oli vain 50 %. Yksityisen puolen päiväkodeista tein tietoisin valintarajauksen ja kolmesta (3) päiväkodista kutsuin mukaan kaksi (2) päiväkotia ja molemmat osallistuivat tutkimukseen ja neljästä (4) lastentarhanopettajasta kolme (3) osallistui tutkimukseen. Sain ennakkoon tiedon, että yksi lastentarhanopettaja on estynyt osallistumaan tutkimukseen. Kyselylomakkeissa kysyttiin vastaajan taustatietoja. Vastaajien taustatietoja ei näy tutkimuksessa lainkaan, vaan tarkoituksena oli helpottaa tutkijan seurantaan vastausten saannista. Tutkimuksen alussa tiedotin, etteivät vastaajien taustatiedot tule näkyviin tutkimustuloksiin.

Kyselytutkimukseen liittyvä heikkous on, ettei ole mahdollista varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet tutkimukseen: ovatko he pyrkineet vastaamaan huolellisesti ja rehellisesti (Hirsjärvi ym. 2007, 190). Pohtiessani seikkoja, jotka vaarantaisivat tutkimuksen luotettavuutta, kyseenalaistin lastentarhanopettajien kiireestä ja työn tuomasta vaatimuksista johtuvan ajan puutteen. Näihin seikkoihin törmäsin vastauksia odotellessa useita kertoja ja uskon niiden olevan syynä pieneen vastausprosenttiin sekä uskon niiden vaikuttavan myös aikaan ja perehtymiseen, joita on käytetty kyselylomaketta täytettäessä.

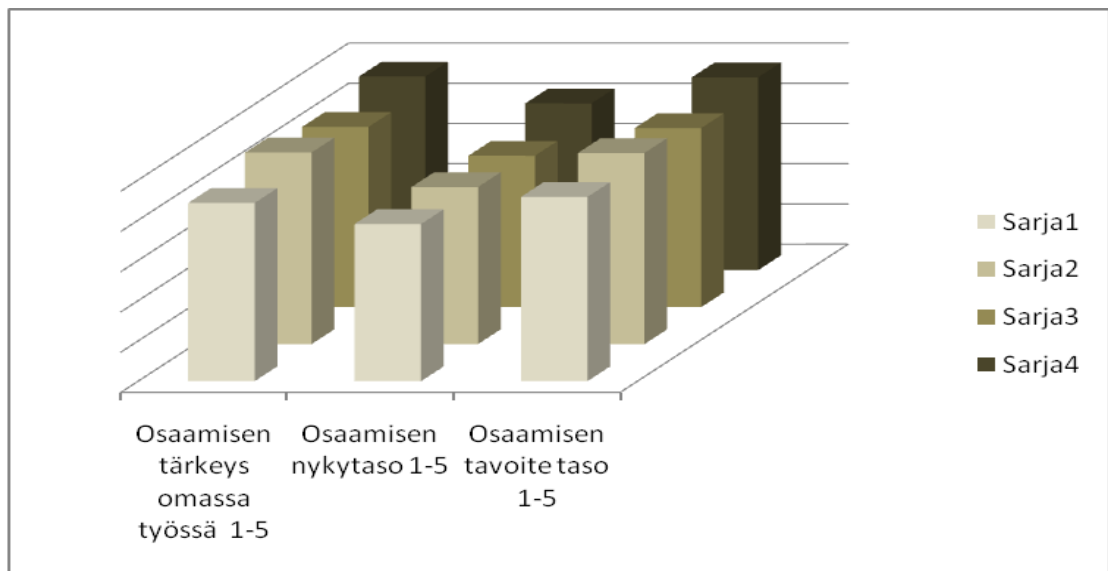
10 KYSELYLOMAKE

Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää kyselylomakkeen avulla lastentarhanopettajien roolia moniammatillisessa verkostossa. Käyttämäni lomakepohjaa on käytetty lastentarhanopettajien kehityskeskusteluissa, ja sen on laatinut Mari Nieminen. Hän antoi luvan käyttää lomaketta opinnäytetyössäni. Lomakkeeseen tein tarvittavia muutoksia, jotta se palvelee paremmin ja kattavammin työtäni. Tutkimustulokset koostuvat Haminan alueen lastentarhanopettajien omista näkemyksistä sekä kokemuksista. Tulokset ovat käsitelty ja tulkittu kyselylomakkeen mukaisen arviointi asteikon mukaan (liite 1).

11 TULOKSET LASTENTARHANOPETTAJAN AMMATILISESTA OSAAMISESTA JA ROOLISTA PÄIVÄKODISSA

11.1 Kontekstiosaaminen

Kontekstiosaaminen pitää sisällään toimintaympäristöön ja perustehtävien tulkintaan liittyvää osaamista (liite 1), jota kuva 1 esittää. Julkisen ja yksityisen sektorin lastentarhanopettajat merkitsivät tärkeimpinä tavoitteina tuntea lapsiperheiden haasteet nykypäivänä sekä työtä ohjaavien dokumentointien ja linjausten tuntemuksen. Vastaukset osoittivat, että osaamisen tärkeys omassa työssä sekä tavoitetaso olivat tasavertaisessa asemassa. Vaikkakin nykytaso oli realistisesti edellä mainituista vastauksissa hiukan alhaisempi, vastausten keskiarvon perusteella lastentarhanopettajien kontekstiosaaminen on kuitenkin tänä päivänä Haminassa hyvä.



Kuva 1. Lastentarhanopettajien kontekstiosaaminen

Sarja 1: Tunnen kulttuurin ja yhteiskunnallisen instituution (esim. päivähoitojärjestelmä).

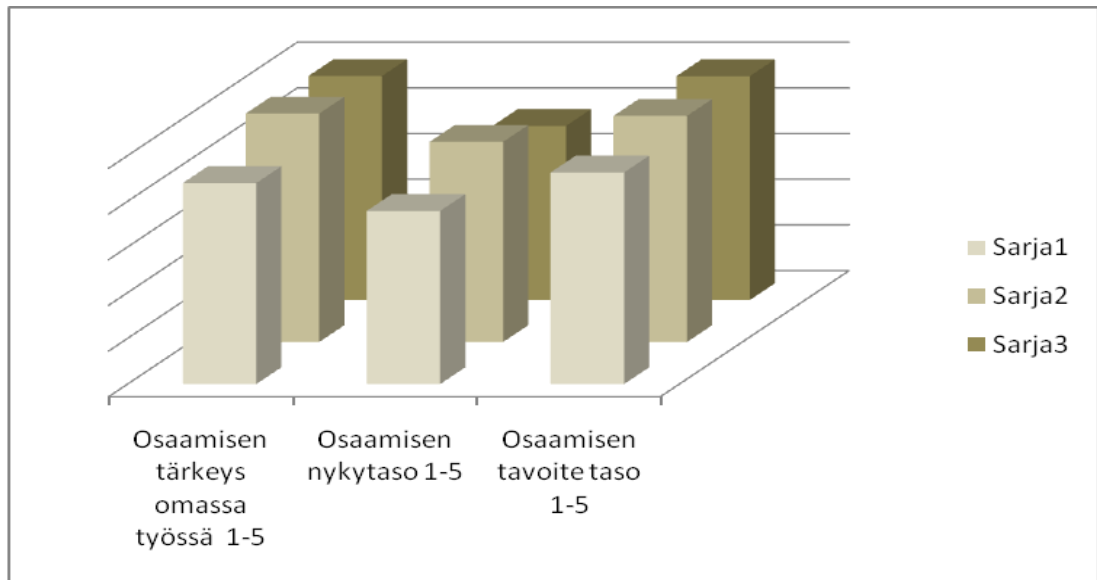
Sarja 2: Tunnen lapsiperheen arjen haasteet nykypäivää.

Sarja 3: Tunnen päivähoitotyötäni ohjaavan lainsäädännön (esim. päivähoitolaki).

Sarja 4: Tunnen työtäni ohjaavat muut dokumentit ja linjaukset (vasu).

11.2 Kasvatustietoisuus ja pedagoginen osaaminen

Kasvatustietoisuudella ja pedagogisella osaamisella tarkoitetaan varhaiskasvatukseen liittyvää osaamista (liite 1). Lapsen normaalin kehityksen tunteminen ja varhaisen tukemisen välineiden ja niiden käytäntöön soveltamisen osaaminen koettiin erittäin tärkeäksi työssä, sekä tavoitetasokin oli erittäin korkea. Uskomusten, käsitysten ja asenteen vaikutusta kasvatukseen ja niiden arvioimista ei pidetty niinkään tärkeänä, kuten kuva 2 havainnollistaa. Lastentarhanopettajien nykytaso lapsen normaalin kehityksen tuntemisessa on erinomaista ja muilla kasvatustietoisuuteen liittyvän osaamisen nykytaso on hyvä.



Kuva 2. Lastentarhanopettajien kasvatustietoisuus

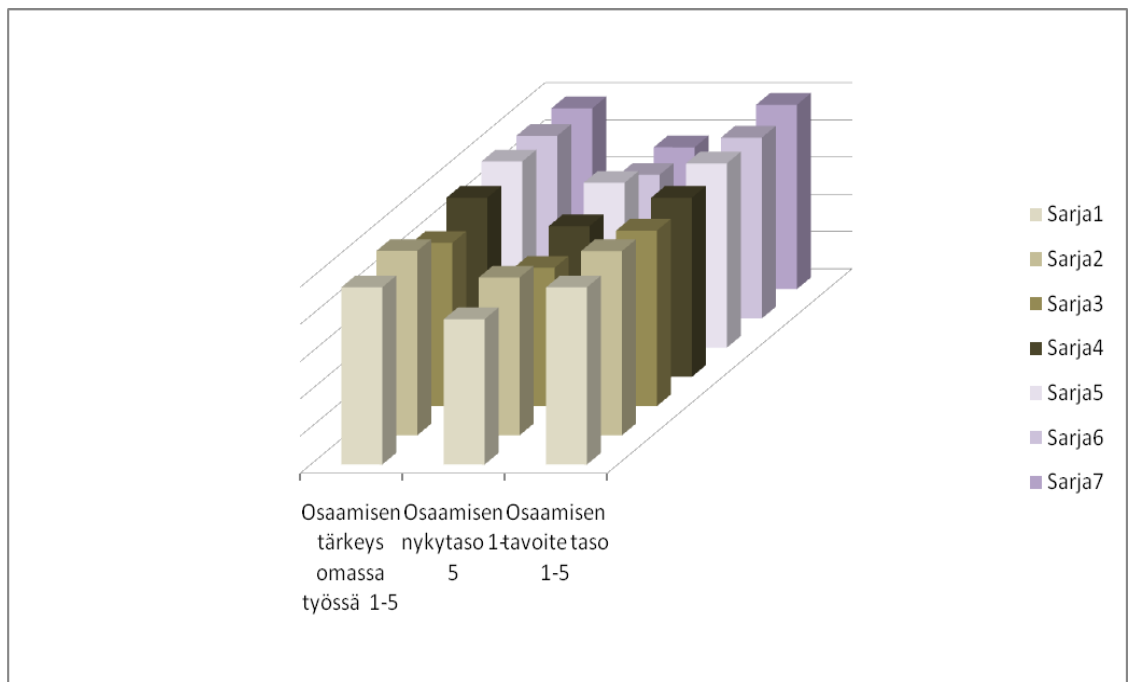
Sarja 1: Tiedostan uskomusten, käsitysten ja asenteen vaikutuksen kasvatukseen ja osaan arvioida niitä.

Sarja 2: Tunnen lapsen normaalin kehityksen.

Sarja 3: Tunnen varhaisen tukemisen välineet ja osaan soveltaa niitä käytäntöön.

Pääsääntöisesti kaikilla vastaajista oli tavoitetaso korkealla pedagogisen osaamisen osiossa. Kaikkien osa-alueiden osaamista pidettiin tärkeänä omassa työssä.

Lastentarhanopettajien nykytasossa oli pientä vaihtelevuutta. Korkein keskiarvo vastauksissa oli leikin tärkeyden tiedostaminen oppimisessa. Vaihtelevuus oli kuitenkin pienellä marginaalilla keskitason yläpuolella eli lastentarhanopettajien pedagoginen osaaminen on hyvä. (kuva 3.)



Kuva 3. Lastentarhanopettajien pedagoginen osaaminen

Sarja 1: Tunnen toimintaympäristön vaikutuksen lapsen oppimiseen ja osaan kehittää sitä.

Sarja 2: Osaan suunnitella ja toteuttaa toimintaa lapsilähtöisesti.

Sarja 3: Osaan dokumentoida toimintaa.

Sarja 4: Osaan arvioida toimintaa.

Sarja 5: Tiedostan leikin tärkeyden oppimisessa.

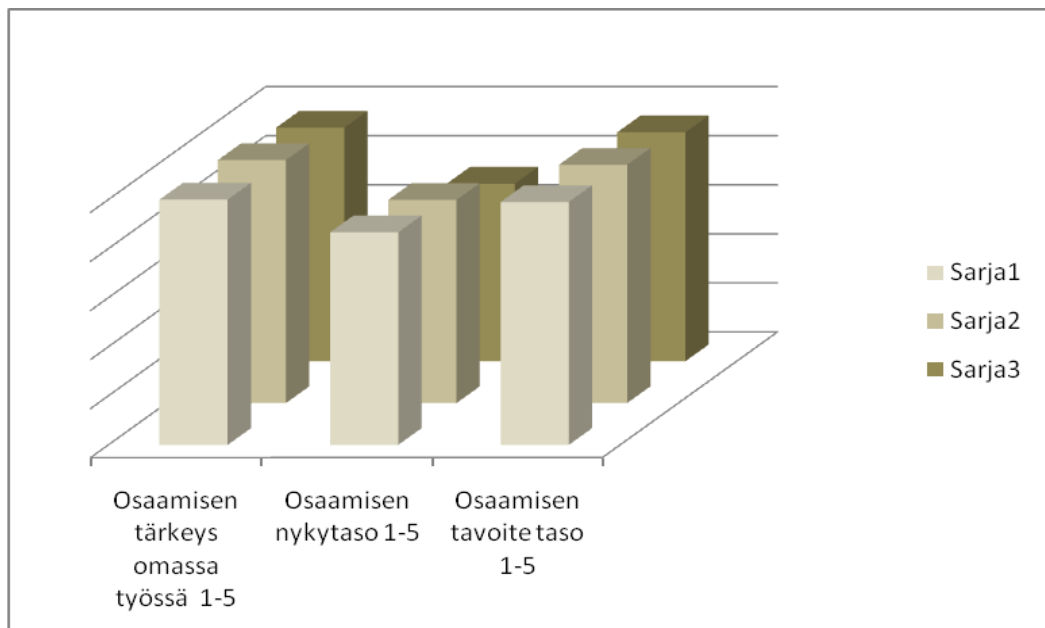
Sarja 6: Osaan tukea lasten leikin kehittymistä.

Sarja 7: Osaan tunnistaa erityisen tuen tarpeessa olevat lapset ja ohjata heidän oppimistaan.

11.3 Vuorovaikutus- ja yhteistyöosaaminen

Kuten kuvat 4 ja 5 havainnollistavat, vuorovaikutus- ja yhteistyöosaaminen ja niiden tavoitetasot nostettiin erittäin tärkeäksi osaksi lastentarhanopettajien työtä.

Lastentarhanopettajien nykytaso vuorovaikutusosaamisessa on hyvä, vaikka palautteen antamisessa oli vastauksissa pieni notkahdus, mutta sekin ylittää tyydyttävän rajan. Yhteistyöosaamisen nykytaso oli keskimäärin vastauksissa tyydyttävän; hallitsee perusasiat, ja hyvän; pystyy valitsemaan toimintatavan tasoilla.

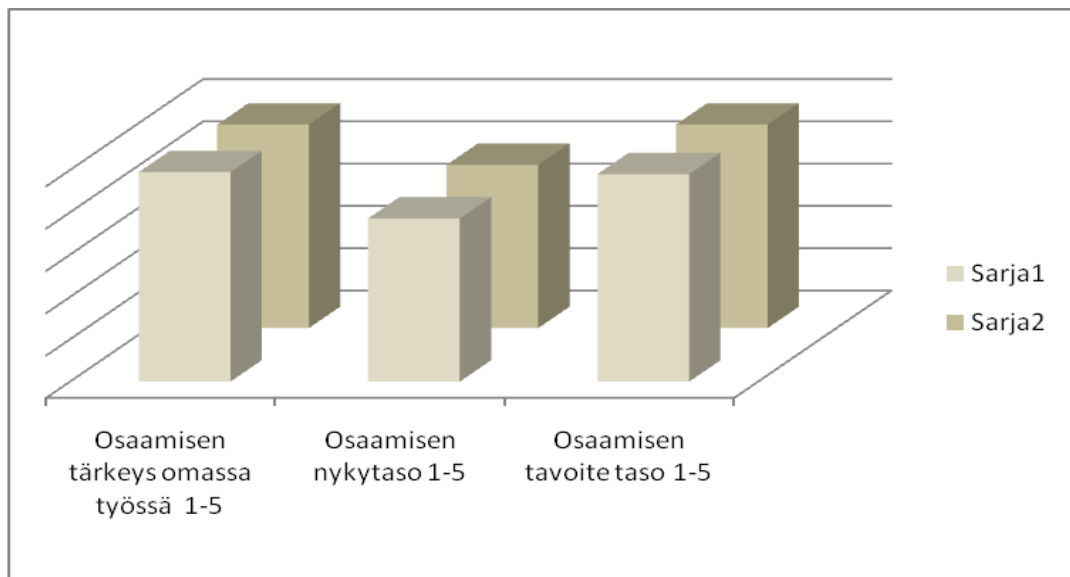


Kuva 4. Lastentarhanopettajien vuorovaikutusosaaminen

Sarja 1: Osaan toimia kasvatuksellisissa vuorovaikutuksessa lasten kanssa.

Sarja 2: Osaan toimia vuorovaikutuksessa henkilöstön kanssa.

Sarja 3: Osaan antaa palautetta rakentavasti.



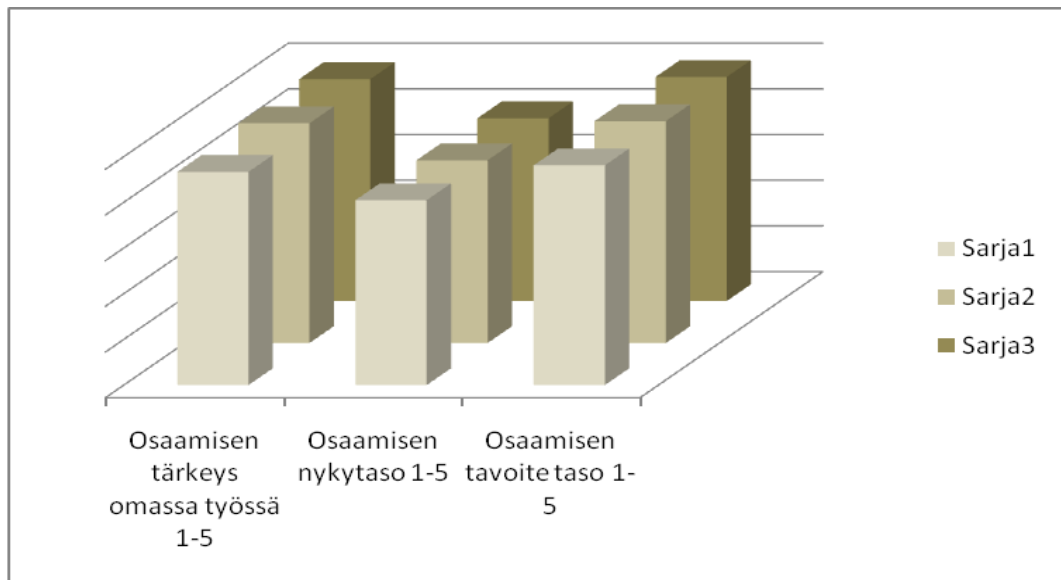
Kuva 5. Lastentarhanopettajien yhteistyöosaaminen

Sarja 1: Osaan toimia vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa (kasvatuskumppanuus).

Sarja 2: Osaan tehdä yhteistyötä keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

11.4 Reflektio- ja tiedonhallintaosaaminen

Reflektio- ja tiedonhallintaosaaminen on jatkuvaan kehittämiseen liittyvää osaamista (liite 1). Julkisen ja yksityisen sektorin lastentarhanopettajat olivat tulosten (kuva 6 ja kuva 7) perusteella valmiita sekä osaavia kehittämään ja arvioimaan itseään sekä työtään aktiivisesti.

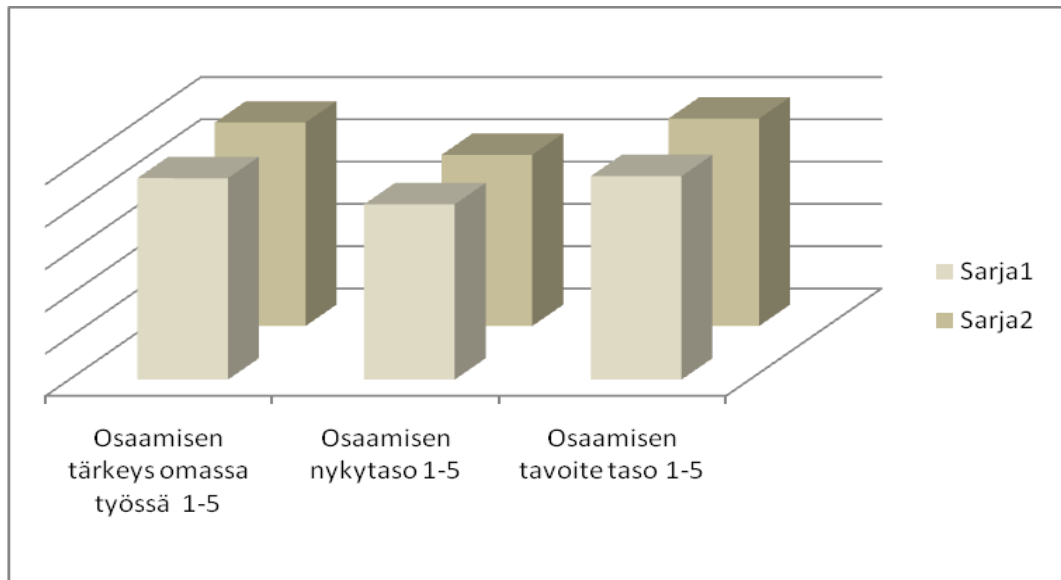


Kuva 6. Lastentarhanopettajien reflektio-osaaminen

Sarja 1: Osaan arvioida itseäni.

Sarja 2: Osaan arvioida ja tutkia työtäni.

Sarja 3: Pystyn kehittämään ja muuttamaan toimintaani arvioinnin pohjalta.



Kuva 7. Lastentarhanopettajien tiedonhallintaosaaminen

Sarja 1: Osaan etsiä asianmukaista tietoa varhaiskasvatuksesta.

Sarja 2: Osaan kehittää uuden tiedon pohjalta omaa työtapani.

11.5 Yhteenveto

Tulokset olivat hyvin yksiselitteisiä. Haminassa lastentarhanopettajien ammatillisen osaamisen taso oli hyvä eli asteikolla 1–5 tulos oli 4. Ammatillisen osaamisen tavoite tason lastentarhanopettajat olivat nostaneet erittäin korkealle samoin kuin kyselyssä mukana olleiden osa-alueiden tärkeyden omassa työssään. Molempien kategorioiden keskiarvo 1–5 asteikolla oli pyöristettynä 5.

12 TULOS LASTENTARHANOPETTAJAN ROOLISTA TYÖYHTEISÖSSÄ

Päiväkodin kaltaisessa työyhteisössä, jossa on erilaisia henkilökunnan toimenkuvia saattaa tärkeitä asioita jäädä hoitamatta, koska työhön kuuluu elämän koko kirjo usein vaihtuvine sisältöineen. Johtajuuden lisäksi olisi erittäin tärkeää jakaa eri vastuualueita työntekijöiden kesken, jolloin vähennettäisiin työntekijöiden taakkaa laaja-alaisesta vastuullisuudesta. Annettaisiin mahdollisille erityisosaamiselle tilaa sekä tehostettaisiin työaika. Työtä on helpompi tehdä, kun tiedetään mitä itseltä ja muilta odotetaan. (Reunamo 2007, 102–104.)

Esimiehille on asetettu tiettyjä odotuksia organisaation, perheiden, henkilökunnan sekä eri yhteistyötahojen osalta. Esimiehen tehtävä päivähoitossa on perustehtävän mahdollistaminen työyhteisölle, yksikön ulkoisen sekä sisäinen yhteistyön ylläpitäminen, tuloksellisuus, rajojen asettaminen, vastuu ja velvollisuus työyhteisön toimivuudesta ja hyvinvoinnista. (Mikkola & Nivalainen 2009, 60–68.)

12.1 Julkisen sektorin lastentarhanopettajan rooli

Haminan kaupungille työskentelevien lastentarhanopettajien vastauksista esiin nousi useita vaativia roolia. Vahvimpana esiin nousseena roolina oli vastaava päiväkodinjohtaja sekä lastentarhanopettaja (pedagoginen suunnannäyttävä). Yhteistyötä muun henkilökunnan kanssa pidettiin erittäin tärkeänä. Lastentarhanopettajilla on vastuu, että lapsille suunnattu toiminta on monipuolista ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaista, henkilökohtaisten varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisestä yhteistyössä vanhempien kanssa sekä kuntoutussuunnitelmien laatimisesta yhteistyössä vanhempien, kiertävän lastentarhanopettajan kanssa sekä erityislasten kuntoutuksesta päiväkodissa. Rooli on hyvin monitahoinen päivittäisistä arjen toiminnoista huolehtimisesta aina henkilöstön jaksamisesta huolehtimiseen ja kaikkea siltä väliltä. Roolin koettiin olevan ajatuksia ja pohdiskelua ruokkivaa, kyseenalaistava persoona, uteliaisuuden herättäjä, yhteistyön toimivuudesta ja henkilökunnan hyvinvoinnista huolehtiminen kuuluvat myös osana rooliin. Lisäksi roolissa täytyy pitää huoli siitä, että työn tekemisen esteitä poistetaan sekä toiminta kirjataan ja dokumentoidaan. Vastauksissa listattiin myös seuraavia: pedagogisen näkemyksen esille tuoja, toiminnan suunnittelija, toteuttaja ja arvioija, toimistotyöntekijä, tiimityöntekijä, talonmies, tsemppari henkilökunnalle, kasvatuskumppanuuden ylläpitäjä, auttaja ja tukija, kannustaja, innostaja, kuuntelija, punaisen langan pitelijä, myötäeläjä, toisasioiden esiintuoja, palautteen antaja ja vastaanottaja, turvallisen aikuisena lapsille toimija, ympäristön (ihmiset ja asiat) huomioon ottaja, avoin, joustava, oman mielipiteen esille tuoja, empaattinen, opastaja, välittäjä, me-hengestä kiinnipitäjä ja hyvän ilmapiirin vaalija.

12.2 Yksityisen sektorin lastentarhanopettajan rooli

Yksityisellä puolella työskentelevien lastentarhanopettajien vastauksista nousi vahvimmin esille roolit tiimityöntekijä ja lastentarhanopettaja. Työryhmät toimivat ”kaikki tekee kaikkea” -periaatteella, jolloin tiimin kaikki jäsenet osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Käytännössä työ tapahtuu ja toteutuu tiimin ryhmätyös-

kentelynä, jossa jokainen antaa oman ammattitaitonsa päiväkodissa tapahtuvalle kasvatustyölle. Lastentarhanopettajalla on kuitenkin edelleen päävastuu kasvatuksesta, opetuksesta ja ohjauksesta. Vastauksissa mainittiin myös roolit pienryhmätoiminnan ohjaaja sekä omahoitaja.

12.3 Palvelun tarjoajan merkitys lastentarhanopettajan rooliin

Yksityisellä sektorilla päiväkodin vastuut on jaettu tasaisesti koko henkilökunnan kesken ja tasavertaisen tiimityöskentelyn vahvuus nousi esille. Julkisen sektorin lastentarhanopettajien vastauksista roolistaan nousi selkeästi esille esimiesasema sekä yksilöllinen kokonaisvaltainen vastuu päiväkodin toiminnasta. Palvelun tarjoajalla on merkitystä lastentarhanopettajan roolissa. Vastauksista pystyi analysoimaan selvän eron yksityisen ja julkisen sektorin lastentarhanopettajien roolien eroavaisuudesta.

13 HAMINAN PÄIVÄHOIDON TÄRKEIMMÄT YHTEISTYÖKUMPPANIT

Julkisen sektorin mainitsemat tärkeimmät yhteistyökumppanit olivat perhe- ja lastenneuvola, kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto), eri terapeutit (puhe-, fysio- ja toimintaterapeutit), koulu, kollegat, seurakunnan työntekijät, vanhemmat, esiopetus, perhetyö, lapset, esimies, kirjasto, sosiaalityö ja sairaala. Yksityisen sektorin mainitsemat tärkeimmät yhteistyökumppanit olivat perhe- ja lastenneuvola, kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto), seurakunta, kollegat, puheterapeutti, vanhemmat ja esimies. Yhteistyökumppanit ovat mainittu vastausten pohjalta yleisimmin mainitusta harvemmin mainittuun. Eroavaisuutta ei juuri ole julkisen ja yksityisen päivähoidon sektoreiden välillä.

14 TULOKSET LASTENTARHANOPETTAJAN ROOLISTA MONIAMMATILLISESSA VERKOSTOSSA

14.1 Julkinen päivähoito

14.1.1 Lastentarhanopettajan rooli

Vastaukset jakautuivat talon sisäiseen- ja ulkoiseen moniammatilliseen rooliin. Näkyvimpänä roolina esiin nousi päivähoidon yhteyshenkilö työyhteisön ja erityishenkilöstön kanssa eli tiedon välittäjänä toimija. Useassa lomakkeessa tuotiin esille tärkeänä

omaa osallisuutta tiiviissä koulun, esikoulun ja päiväkodin yhteistyössä. Moniammatillisessa verkostossa lastentarhanopettajien rooliin koettiin kuuluvan oman osaamisen esiin tuominen, ja sen yhdistäminen muiden ympärillä olevien työntekijöiden osaamiseen sekä sen antaminen ja vastavuoroisesti toisten osaamisen omaksuminen. Lastentarhanopettajan tehtäväksi moniammatillisessa verkostossa koettiin oman yksikön lasten äänen ja tarpeiden esille tuominen sekä asiantuntijana toimiminen oman yksikön lasten osalta ja perheiden tukena sekä apuna toimiminen.

Moniammatillisen verkoston avun käyttämistä ja hyödyntämistä lasten hyvinvoinnin edistämiseen koettiin olevan välttämätöntä. Yhteistyöpalaverit kuuluvat osana lastentarhanopettajan työnkuvaa sekä dialogisen keskustelun rakentaminen omalta osalta. Moniammatillisuudessa toimitaan yhdessä lapsen parhaaksi ja autetaan yhdessä lasta ja perhettä. Lastentarhanopettajalla on huomattava rooli lapsen varhaisessa tukemisessa ja puuttumisessa sekä vaihtoehtojen tarjoamisessa lapselle ja perheelle, mikäli erityistukea tarvitaan.

14.1.2 Ammatillisen kehityksen tavoitteet ja keinot

Ammatillisen kehityksen tavoitteina julkisen sektorin lastentarhanopettajat listasivat yleisimmin konsultaatiomahdollisuuksien varhaisemman käyttämisen, yhteistyön kehittämisen verkoston kanssa, esimiestaitojen parantamisen, monipuolisten menetelmien ja uusien menetelmien omaksumisen yhteistyössä erityishenkilöstön kanssa. Tärkeää olisi myös kehittyä työssä huomaamaan lasten kaikenlaiset tarpeet ja oppia oikeat tavat reagoida niihin sekä löytää oikeat kanavat toimia. Huolen puheeksi ottamisessa, eli tulla varmemmaksi ja rohkeammaksi puhujaksi vaikeiden asioiden esille ottamisessa, lasten vanhempien kanssa pidettiin osana tavoitteena. Kyky päivittää omia varhaiskasvatuksellisia näkemyksiä, avoimuutta oppia uutta ja tarvittaessa muuttaa toimintatapoja olivat seikkoja, joita vastaajat mainitsivat muutamissa lomakkeissa. Julkisen sektorin lastentarhanopettajat listasivat myös yksittäisinä vastauksina: moniammatillisen verkoston osaamisen hyödyntäminen omassa työssä maksimaalisesti, reflektiivinen havainnointi alan suuntauksista ja viimeisistä tutkimustiedoista, konstruktivisen (korostaa oppijan omaa aktiivisuutta) vuorovaikutuksen merkitys oppimisprosessissa, oppimiskäsityksen säilyttäminen havainnoin tukena, toimintaohjeiden ja -mallien sisäistäminen erityistuen tarpeen ilmentyessä, toimintatapojen priorisointuminen eli ainoastaan oleellisten asioiden havainnointi ja käsittely. Tavoitteena on myös

toiminnan suunnitteleminen entistä enemmän lapsilähtöiseksi ja kestävän kehityksen toiminnan kehittäminen arjessa. Vastaukset olivat hyvin erilaisia eli hyvin monella oli omat henkilökohtaiset ammatilliset kehittymisen tarpeet eikä yhtä yleistä tavoitetta.

Ammatillisen kehityksen keinoina listattiin arjen kokemukset, perehtyminen ajankoh-
tasiin asioihin sekä uuden tiedon etsiminen (alan kirjallisuus) sekä avoin ja toimiva
työyhteisö, jossa asioista puhutaan. Tiedon jakamisessa muille (mukaan lukien työyh-
teisön ulkopuoliset tahot) sekä yhteisistä koulutuspäivistä (esim. päivähoiton ja neu-
volan väelle) on ollut hyviä kokemuksia, sillä yhteiset tapaamiset selventävät eri sek-
toreiden toimintatapoja ja auttavat luomaan yhteisiä käytäntöjä lapsen parhaaksi toi-
mimiselle. Ilmoittautuminen pilottipäiväkodiksi Lapsen ääni -hankkeeseen on antanut
uusia työmenetelmiä varhaiseen tukeen. Työnohjauksen järjestäminen päiväkoteihin
olisi yksi areena ammatillisuuden syvenemiseen sekä työhyvinvoinnin parantamiseen.
Moniammatillisen verkoston hyödyntäminen lapsen ja perheen asioissa koettiin ole-
van yksi keino ammatillisessa kehityksessä. Erityisen tärkeäksi koettiin tarvetta saada
puhua ulkopuolisen asiantuntijan kanssa, koska lastentarhanopettajan koettiin tekevän
hyvin paljon itsenäistä työtä. Lasten haastattelut, yhteinen ideoiminen, toiveiden ja
ideoiden havainnoiminen lasten välisestä toiminnasta (leikeistä, keskusteluista jne.)
sekä turhan aikataulutuksen poistaminen lueteltiin keinoiksi, joilla pyrittäisiin kehit-
tämään lapsilähtöistä työtapaa. Osa koki, että aina löytyy kehitettävää, kun tekee ih-
missuhdetyötä.

14.1.3 Koulutustarpeet

Koulutustarpeina esiintyi erityislasten tukeminen/erityispedagogiikka, huolen puheek-
si otto, johtamiseen liittyvä JET-koulutus sekä luovien taitojen kasvatus (esim. mu-
siikki ja kädentaidot) yleisimmin vastauksissa. Vastauksista nousi esiin myös jatkuva
itsensä kehittämisen tarve työelämässä, elinikäinen oppiminen. Tämä näkyi vastauk-
sissa niin positiivisena kuin myös negatiivisena. Osassa vastauksissa oli mainintaa
motivaation puutteesta koulutuksia kohtaan, koska perustyö on tällä hetkellä vaativalta.
Valtaosa vastaajista oli kuitenkin valmis aktiivisesti kehittämään itseään ammatillisesti.
Toiminnan arviointi, viittomakielen opiskelu, kestävän kehityksen syventävä koulu-
tus, työyhteisötaidot ja -ratkaisukeinot oli myös listattu vastauksissa. Lastentarhan-
opettajat toivoivat myös selkeytystä yhteistyön muotoihin eri tahojen kanssa sekä lisää

tietoisuutta esim. eri terapioiden toimintatavoista ja mahdollisuuksista tukea esim. toimintaterapiassa käyvää lasta myös päivähoidossa.

14.2 Yksityisen päivähoidon lastentarhanopettajien näkemys

14.2.1 Lastentarhanopettajan rooli

Yksityisellä sektorilla lastentarhanopettajat näkivät, että heidän roolinsa on olla tiedonvälittäjä kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen kuuluvissa asioissa, jotka näkyvät tai heijastuvat päiväkodin arkeen. Sekä heidän roolinsa on olla lasta tukevien toimien luoja ja moniammatillisessa yhteistyössä ja vanhempien tukija vanhemmuudessa moniammatillisessa verkostossa/kasvatuskumppanuus. Tuloksissa mainittiin roolina myös yhteistyön ja lapsen tukitoimien säännöllinen arvioija ja kehittäjä, tiimityötaitojen ylläpitäjä sekä päiväkotiarjen muokkaaja lasten tarpeita vastaavaksi. Tiimityötaidot korostuivat. Vastauksissa nousi myös esiin aktiivinen yhteistyö kiertävän erityislastentarhanopettajan kanssa.

14.2.2 Ammatillisen kehityksen tavoitteet ja keinot

Ammatillisen kehityksen tavoitteina oli ryhmässä olevien erilaisten lasten ja perheiden rakentava ja kannustava tukeminen, vuorovaikutustaitojen (erityisesti aikuisten kanssa; työyhteisö ja vanhemmat) kehittäminen sekä yhteistyön kehittäminen tiiminä kodin kanssa lasta koskevissa asioissa. Ammatillisen kehityksen keinoina mainittiin erilaista tukea tarvitsevien lasten kannustava ohjaus ja huomioiminen sekä tarvittaessa perheiden ohjaus eteenpäin (neuvolalääkäri/terveydenhoitaja, kiertävälasterhanopettaja, perheneuvola, puheterapeutti ym.).

14.2.3 Koulutustarpeet

Koulutustarpeina yksityisen puolen lastentarhanopettajat kirjasivat varhaisen vuorovaikutuksen koulutuksen, huolen puheeksi otto koulutuksen, kristillisen kasvatuksen toteuttamisen, menetelmien laajan hallitsemisen ja erityispedagogiikan osaamisen kartuttamisen. Varhaiskasvatuksen sisältöalueiden (liikunta, musiikki, kädenaidot, kieli, luontokoulutusta esim. metsämörrikoulutus) ja niiden ohjaamiseen kuuluvat lisäkoulutukset, koska sosionomin (AMK) koulutuksessa perehdyttiin kyseisiin osa-alueisiin liian suppeasti.

14.3 Yhteenveto

Julkisen sektorin lastentarhanopettajien näkyvimpänä roolina esiin nousi päivähoidon yhteyshenkilö työyhteisön ja erityishenkilöstön kanssa eli ulkoisen yhteistyön ylläpitäjä. Yksityisen sektorin lastentarhanopettajien vastaukset olivat kaikki erilaisia, jonka vuoksi tulos oli hyvin laaja eikä yhtä yhtenäistä tulosta voi päätellä.

Ammatillisen kehityksen tavoitteina julkisen sektorin lastentarhanopettajat listasivat yleisimmin konsultaatiomahdollisuuksien varhaisemman käyttämisen, yhteistyön kehittämisen verkoston kanssa ja esimiestaitojen parantamisen. Yksityisellä sektorilla ammatillisen kehityksen tavoitteina oli erilaisten lasten ja perheiden rakentava ja kannustava tukeminen, vuorovaikutustaitojen sekä yhteistyön kehittäminen. Molemmilla sektoreilla vastaajilla oli valmiuksia kokonaisvaltaiseen kehitykseen.

Julkisella sektorilla ammatillisen kehityksen keinoina listattiin arjen kokemukset, perehtyminen ajankohtaisiin asioihin sekä uuden tiedon etsiminen (alan kirjallisuus) sekä avoin ja toimiva työyhteisö, jossa asioista puhutaan. Yksityisellä sektorilla ammatillisen kehityksen keinoina mainittiin erilaista tukea tarvitsevien lasten kannustava ohjaus ja huomioiminen sekä tarvittaessa perheiden ohjaus eteenpäin.

Yleisimmin vastauksissa esiintyi koulutustarpeina julkisella sektorilla erityislasten tukeminen/erityispedagogiikka, huolen puheeksi otto, johtamiseen liittyvä JET-koulutus sekä luovien taitojen kasvatusta (esim. musiikki ja kädentaidot). Yksityisen sektorin koulutustarpeet olivat kokonaisuudessaan hyvin samankaltaisia. Vastaukset olivat keskenään hyvin erilaisia eikä samankaltaisia koulutustarpeita esiintynyt, vaan jokaisella oli omat erityiset ammatillisen kehityksen tarpeet. Tulos osoitti, että kaikilla vastanneilla lastentarhanopettajilla oli valmiuksia elinikäiseen oppimiseen, koska kaikki olivat valmiita kehittämään itseään ammatillisesti.

15 POHDINTA

Opinnäytetyön tekeminen on ollut positiivinen ja haastava kokemus. Työ on ollut antoisaa ja ammatillisesti avartavaa. Tietoisesti valitsin, että teen yksin tutkimukseni, koska näin pystyin itse tekemään aikataulun työlle sekä joustamaan omien tarpeiden mukaan. Opinnäytetyön tekemisessä on ollut myös rankempia vaiheita, kun aikataulu ei pitänyt tutkimuskohteesta johtuvista syistä, mikä tapahtui alkuvaiheessa, mutta hy-

vän sopeutumiskyvyn mukaan uusi aikataulutus auttoi. Koulun sekä työn lomassa on ollut haasteellista saada aikaa keskittyä opinnäytetyöhön, mutta oman ajan organisointi selvitti tilannetta. Opinnäytetyön oikeaoppinen kirjaaminen sekä työn lopullisen kokonaisuuden hiominen lopulliseen muotoonsa on ollut haastavinta ja rankinta. Työn tekeminen opetti hyvin paljon varhaiskasvatuksen ammattilaisten työnkuvasta.

Opinnäytetyö tuo esille muutakin tutkimustietoa kuin pelkästään tutkimusongelman. Tutkimusongelmana oli selvittää lastentarhanopettajan roolia moniammatillisessa verkostossa. Tämän tutkimuksen lisäksi opinnäytetyö tarjoaa tietoa lastentarhanopettajien ammattitaidon nykytasosta, tavoitetasosta sekä esiin nousee asioita, joita he pitävät tärkeänä omassa työssään. Erillisenä kohtana opinnäytetyön kyselykaavakkeessa oli kohta, josta selviää koulutustarpeet, joita lastentarhanopettajat tuntevat tarvitsevansa. Pientä verrannollisuutta on tehty myös yksityisen ja julkisen sektorin lastentarhanopettajien välillä.

Moniammatillisessa verkostossa toimivat julkisen sektorin lastentarhanopettajat kokivat roolinsa olevan varhaiskasvatuksen asiantuntija eli tuoda omaa ammatillista näkemystään esiin lasten ja perheiden asioissa. He kokivat rooliinsa kuuluvan ns. tiedonvälittäjänä toimimisen yksikkönsä ulkopuolisen ja sisäisen verkostojen välillä. Yksityisen sektorin lastentarhanopettajien vastauksissa ei mainittu suoraan, mikä heidän roolinsa on moniammatillisessa verkostossa. He toimivat kuitenkin yhtenä jäsenenä verkostoissa, ja tästä oli ehkä lähimpänä tulkittavissa, että heidän rooli on olla tiedonvälittäjänä talon sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kesken. Ennemmin heidän vastauksistaan pystyi tulkitsemaan seuraukset jota yhteistyö tuottaa. He kehittävät yhteistyön tuloksena toimintaansa ja tukevat lasten kehitystä sekä vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä eli kasvatuskumppanuutta.

Tutkiessani lastentarhanopettajan eri rooleja huoleni heräsi. Usean eri roolin vaatimusten sekä odotusten täytyminen on erittäin haastavaa sekä kuormittavaa. Mielestäni myös haastetta ja sekavuutta tuo roolien eriarvoisuus. Kyseenalaistaisin sen, kuinka esimiehen roolissa toimiva, joka on vastuussa työyhteisöstä, pystyy toimimaan tasa-vertaisena tiimin jäsenenä esim. palavereissa? Mielestäni esimiehen roolin on oltava selkeä niin tointa tekeväille kuin myös hänen kanssaan työskenteleville ammattilaisille.

Mielestäni päiväkodin henkilökunnalle kuuluisi työnohjausta, sillä varhaiskasvatuksen työkenttä on erittäin haastavaa ja kuormittavaa tänä päivänä. Havaittavissa oli, että

tutkimukseen osallistuvat lastentarhanopettajat alkavat olla ylityöllistettyjä sekä heille yhteiskunnan asettamat vaatimukset ja roolin monimuotoisuus asettavat omat lisävaatimukset.

Lastentarhanopettajien vastausten perusteella heillä on ammatillisesti todella korkea vaatimustaso työhönsä. Tämä näkyi selvästi vastauksissa, joissa käsiteltiin varhaiskasvatuksen eri osa-alueita, niiden tärkeyttä työssä sekä tavoitetasoa. Kaikki vastaukset tavoittelivat täydellistä osaamista ja kaikkea pidettiin erittäin tärkeänä työn kuvassa. Lastentarhanopettajien ammatillinen taso on Haminassa korkea, sillä vastauksista, jotka koskivat osaamisen nykytasoa, olivat kaikki keskitasoa korkeammat. Alhaisimpana oli palautteen antamisen osaaminen, mutta senkin keskiarvo oli keskitasoa korkeampi.

Yleisesti koulutustarpeina ilmeni näkyvimmin erityispedagogiikan-, huolen puheeksiotto-, varhaisen vuorovaikutuksen- ja johtamiskoulutukset sekä lisäkoulutusta toivottiin luovien aineiden esim. musiikin ja käden taitojen opetuksessa. Pohtiessani koulutustarpeiden vastauksia vastasivat ne mielestäni hyvin lastentarhanopettajien mainitsemiin ammatillisiin kehitystarpeisiin ja keinoihin.

Pohtiessani opinnäytetyön antia ja huomioita, joita tekemisen varrella koin, heräsi huoleni lastentarhanopettajien ammatillisesta jaksamisesta. Yhteistyötä tehdessä pystyi havainnoimaan työn kiireellisyyden ja vaativuuden nykypäivänä. Näiden huomioiden pohjalta nousi mieleeni opinnäytetyötä jatkava tutkimus Haminassa lastentarhanopettajien työajanseurannasta.

Olen tuntenut kriittisyyttä tutkimustani kohtaan, ja se on herättänyt minussa kahdensuuntaisia tuntemuksia. Toisaalta laaja ja moniosainen tutkimus antoi minulle todella paljon ja se kehitti ammatillista näkemystäni. Toisaalta taas mielessäni on ollut, että jos olisin hankkinut tietoa ja perehtynyt opinnäytetyön kokonaisuuteen ajan kanssa eikä kiire olisi vaikuttanut tutkimuksen tekemiseen, olisin valmistanut kyselylomakkeen keskittymään vain päiväkotiyksikköjen ulkopuoliseen moniammatillisten verkostojen kanssa tehtävään yhteistyöhön ja lastentarhanopettajien rooliin niissä. Toisaalta minua myös kiinnostaisi tutkia, miltä näyttäisi vastaukset lastentarhanopettajien roolista yhteistyökumppaneiden vastausten pohjalta.

Mielestäni vastauksista oli yllättävää huomata päiväkotien yhteistyön vähyys lastensuojelun kanssa. Aikaisempia tutkimuksia tutkiessani ja perehtyessäni niihin oletin, et-

tä Haminassa on kasvavassa määrin yhteistyötä ja sen kehittämistä päiväkotien/ esi-koulujen sekä lastensuojelun kanssa. Tämä tulos yllätti minut, koska työelämässä olen tulkinnut, että yhteistyötä olisi enemmän kuin mitä vastauksissa oli mainintoja. Tähän tietysti osaltaan vaikuttaa, ettei vastaajia ollut 100 prosenttia kutsutuista.

Toivon, että opinnäytetyöni antaa selvyyttä lastentarhanopettajien roolista niin lastentarhanopettajille itselleen, heidän esimiehille sekä myös heidän kanssaan yhteistyötä tekeville tahoille.

LÄHTEET

Aario, H. & Enqvist, J. Dialogin luonnehdintaa. Saatavissa:

<http://openetti.aokk.fi/diana/DialogOsaamRake.htm>. [viitattu 12.8.2010].

Etelä-Kymenlaakson perhepalveluyksikkö. Lapsen Ääni -kotisivut. Saatavissa:

http://www.lapsenaani.fi/osahankkeet/kaakkois/etela_kymenlaakson.html. [viitattu 4.2.2010].

Hamina lapsiperhepalvelut. Haminan kaupungin kotisivut. Saatavissa:

<http://www.hamina.fi/?pid=244&cg=244&grp=perusturva&lang=fin>. [viitattu 4.2.2010].

Happo, I. 2006. Varhaiskasvattajan monimuotoisuus. Väitöskirja. Rovaniemen yliopisto.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10., osin uudistettu painos. Tammi: Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Tammi: Helsinki.

Häkki, A., Kuokkanen, H. & Virolainen, A. (toim.) 2006. Lapsen parhaaksi. Helsinki: Edita Prima.

Järviluoto, S. & Mäkinen, M. 2009. Päivähoidon ja lastensuojelun yhteistyö. Sosiaalialan koulutusohjelma. Metropolian ammattikorkeakoulu. YAMK. Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/3691>. [viitattu: 5.9.2010].

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Hämeenlinna: Kirjapaja.

Karila, K. & Nummenmaa, A. 2001. Matkalla moniammatillisuuteen. Helsinki: WSOY.

Koivunen, P.-L. 2009. Hyvä päivähoito. Juva: WS Bookwell Oy.

Kokljuschkin, M. 2001. Unelmien päiväkotii. Helsinki: Tammi.

Korhonen, R. & Neitola, M. (toim.) 2002. Päivähoito muutoksessa. Oulu: Varhaiskasvatus.

Mikkola, P. & Nivalainen, K. 2009. Lapselle hyvä päivä tänään. Pedatieto.

Pennanen, A. & Kantonen, J. 2010. Yhteistyöllä lapsen parhaaksi. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Länsi. Pori. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/12746>. [viitattu 5.9.2010].

Ramsten, J. 2007. Porin alueen lapsiperheiden kanssa työskentelevien ammattihenkilöiden moniammatillinen yhteistyö. Opinnäytetyö. Saatavissa: <https://publications.theseus.fi/handle/10024/705>. [viitattu 5.9.2010].

Reunamo, J. 2007. Tasapainoinen varhaiskasvatus. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

OSAAMISKARTOITUS LOMAKE

PÄIVÄKOTI _____ PVM _____

NIMI _____

KOULUTUS _____

ARVIOINTI ASTEIKOT

Osaamisen tärkeys omassa työssä
(Mitä pidät tärkeänä omassa työssä)

1. ei ollenkaa tärkeää
2. ei kovin tärkeää
3. keskitärkeää
4. melko tärkeää
5. erittäin tärkeää

Osaamisen taso tällä hetkellä ja tavoite taso johon pitäisi päästä

1. ei osaamista asiassa
2. osaan asian heikosti ja tarvitsen opastusta
3. osaan asian tyydyttävästi eli hallitsen perusasiat
4. osaan asiat hyvin ja pystyn valitsemaan toimintatavan, menetelmän ym. useiden joukosta
5. osaan asian erinomaisesti ja osaan opastaa toisia sekä kehittämään toimintatapaa, menetelmää ym. edelleen

TOIMINTAYMPÄRISTÖÖN JA PEUSTEHTÄVIEN TULKINTAAN LIITTYVÄ OSAAMINEN <i>Kontekstiosaaminen</i>	Osaamisen tärkeys omassa työssä 1-5	Osaamisen nykytaso 1-5	Osaamisen tavoite taso 1-5
- tunnen kulttuurin ja yhteiskunnallisen instituution (esim. ph- järjestelmä)			
- tunnen lapsiperheen arjen haasteet nykypäivänä			
- tunnen päivähoitotyötäni ohjaavan lainsäädännön (esim. päivähoitolaki)			
- tunnen työtäni ohjaavat muut dokumentit ja linjaukset (vasu)			

VARHAISKASVATUKSEEN LIITTYVÄ OSAAMINEN <i>Kasvatustietoisuus</i>	Osaamisen tärkeys omassa työssä 1-5	Osaamisen nykytaso 1-5	Osaamisen tavoite taso 1-5
- tiedostan uskomusten, käsitysten ja asenteen vaikutuksen kasvatukseen ja osaan arvioida niitä			
- tunnen lapsen normaalin kehityksen			
- tunnen varhaisen tukemisen välineet ja osaan soveltaa niitä käytäntöön			
<i>Pedagoginen osaaminen</i>			
- tunnen toimintaympäristön vaikutuksen lapsen oppimiseen ja osaan kehittää sitä			
- osaan suunnitella ja toteuttaa toimintaa lapsilähtöisesti			
- osaan dokumentoida toimintaa			
- osaan arvioida toimintaa			
- tiedostan leikin tärkeyden oppimisessa			
- osaan tukea lasten leikin kehittymistä			
- osaan tunnistaa erityisen tuen tarpeessa olevat lapset ja ohjata heidän oppimistaan			

YHTEISTYÖHÖN JA VUOROVAIKUTUKSEEN	Osaamisen tärkeys omassa työssä 1-5	Osaamisen nykytaso 1-5	Osaamisen tavoite taso 1-5
LIITTYVÄ OSAAMINEN <i>Vuorovaikutusosaaminen</i>			
- osaan toimia kasvatuksellisessa vuorovaikutuksessa lasten kanssa			
- osaan toimia vuorovaikutuksessa henkilöstön kanssa			
- osaan antaa palautetta rakentavasti			
<i>Yhteistyöosaaminen</i>			
- osaan toimia vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa (kasvatuskumppanuus)			
- osaan tehdä yhteistyötä keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa			

JATKUVAAN KEHITTÄMISEEN LIITTYVÄ OSAAMINEN			
<i>Reflektio-osaaminen</i>			
- osaan arvioida itseäni			
- osaan arvioida ja tutkia työtäni			
- pystyn kehittämään ja muuttamaan toimintaani arvioinnin pohjalta			
<i>Tiedonhallintaosaaminen</i>			
- osaan etsiä asianmukaista tietoa varhaiskasvatuksesta			
- osaan kehittää uuden tiedon pohjalta omaa työtapaani			

Tärkeimmät yhteistyökumppanit: _____

OMAN AMMATILLISEN KEHITYKSEN TAVOITTEET JA KEINOT MONIAMMATILLISESSA VERKOSTOSSA:	KOULUTUSTARPEET:

Lupa haastatteluaineiston luovuttamiseen

Annan luvan siihen, että haastattelut luovutetaan Kymenlaakson ammattikorkeakoululle Niina Koukilan opinnäytetyöhön.

Haastatteluja ei esitetä julkisesti muuten kuin opinnäytetyöhön liittyvissä yhteyksissä. Kaikessa kirjallisessa ja julkaistussa materiaalissa henkilöiden nimet ja muut tunnistamisen mahdollistavat tiedot on muutettu.

Päiväys: _____

Allekirjoitus: _____

Nimen selvennys: _____

Yhteystiedot: _____

HAMINAN KAUPUNKI
 Perusturva

VIRANHALTIJANPÄÄTÖS
Päivämäärä
 8.1.2010

§
 2

Dnro

Asia, jota päätös koskee	TUTKIMUSLUVAN MYÖNTÄMINEN
Asianosaiset	Niina Koukila
Selostus asiasta	Sosionomi-opiskelija Niina Koukila Kymenlaakson ammattikorkeakoulusta tekee Lapsen Ääni Etelä-Kymenlaakson perhepalveluverkosto-projektille opinnäytetyötä aiheesta sosionomi lastentarhanopettajana. Tarkoituksena on kyselylomakkeella selvittää haminalaisilta lastentarhanopettajilta keskeisiä varhaiskasvatuksen osaamisalueita sekä arviointia tiimin vahvuuksista ja kehittämiskohteista.
Perustelut	Hallintosääntö 52 §
Päätös	Myönnän tutkimusluvan Niina Koukilalle edellä kuvatulle tutkimukselle.
Allekirjoitus	<i>Tiina Palmola</i> Tiina Palmola vs. perhepalvelupäällikkö

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusoikeus	Päätöksen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.
Oikaisuvaatimusviranomainen	Haminan kaupungin perusturvalautakunta PL 70 49401 HAMINA
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsämän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.
Tiedoksianto asianosaisille	Lähetetty tiedoksi kirjeellä (kuntalaki 95 §) Annettu postin kuljetettavaksi,
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän allekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.
Nähtävilläoloaika ja -paikka	Tämä päätös pidetään yleisesti nähtävillä viikon kuluttua päätöksen tekemisestä tai jos se on pyhäpäivä, seuraava arkipäivänä klo 9.00 – 11.00 perusturvan toimistossa tai asianomaisen viranhaltijan toimipisteessä
Tiedoksi	<input checked="" type="checkbox"/> Asianosainen <input type="checkbox"/> Palkkalaskenta

OTTO-OIKEUDEN KÄYTTÄMINEN

- Otto-oikeutta ei käytetty 20.1.2010, 125
 Seuraavat päätökset on otettu perusturvalautakunnan käsiteltäviksi

Pykälät

Piia Helminen
Kanslisti

Liite 4

Suomen perustuslaki	(731/1999)
Kuntalaki	(365/1995)
Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta/Julkisuuslaki	(612/1999)
Hallintolaki	(434/2003)
Lastensuojelulaki	(417/2007)
Perusopetuslaki	(477/2003)
Sosiaalihuoltolaki	(710/1982)
Laki lasten päivähoidosta	(36/1973)
Asetus lasten päivähoidosta	(239/1973)
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämiseksi	(504/2002)
Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista	(272/2005)
Asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista	(608/2005)
Varhaiskasvatustyöryhmän muistiot	(1999,2007)
Periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista	(9/2002)
Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet	(2000)
Varhaiskasvatussuunnitelman/VASUn perusteet, valtakunnallinen VASU, kuntakohtainen VASU, päiväkotikohtainen VASU, lapsen henkilökohtainen VASU	(2005)
Yhdistyneiden Kansakuntien Lasten Oikeuksien julistus	(1989)
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön eettiset ohjeet	